

Brüssel, 14.7.2021
COM(2021) 550 final

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

„Eesmärk 55“: ELi 2030. aasta kliimaeesmärgi saavutamine teel kliimanetraalsuseni

1. „EESMÄRK 55“: ELI 2030. AASTA KLIIMAEESMÄRGI SAAVUTAMINE TEEL KLIIMANEUTRAALSUSENI

Praegu on maailma kliima ja elurikkusega seotud hädaolukordadele reageerimisel murranguline aeg ning meie põlvkond on viimane, kellel on võimalik veel õigel ajal tegutseda. Käes on otsustav aastakümme Pariisi kokkuleppest tulenevate kohustuste täitmisel kõigi inimeste tervise, heaolu ja jõukuse huvides. EL on olnud eeskujuks, seades ambitsioonikad eesmärgid, et vähendada netoheidet 2030. aastaks 1990. aastaga võrreldes vähemalt 55 % ja muuta EL 2050. aastaks esimesena maailmas kliimaneutraalseks. Need eesmärgid ei ole enam pelgalt püüdlused, vaid kohustused, mis on sätestatud esimeses Euroopa kliimamääruses ning millega luuakse uusi võimalusi innovatsiooniks, investeringuteks ja töökohtade loomiseks.

Seda silmas pidades on ettepanekute paketi eesmärk muuta EL „Eesmärk 55“ jaoks sobivaks ja viia ellu **põhjalikud muutused, mida on vaja meie majanduses, ühiskonnas ja tööstuses**. Tegemist on kollektiivse vastutuse ja võimalusega, mis peab olema avatud kõigile, nii novaatoritele ja investoritele, ettevõtetele ja linnadele kui ka tarbijatele, kodumajapidamistele ja üksikisikutele. Me kõik jagame hüvesid, mida pakuvad rohkem ruumi loodusele, puhtam õhk, jahedamad ja rohelisemad linnad, tervemad kodanikud, väiksem energiakasutus ja väiksemad arved, samuti uued töökohad, tehnoloogiad ja tööstuslikud võimalused. ELi rohepöörde keskmes on see, kuidas me saame tuua need hüved võimalikult kiiresti ja õiglaselt kõigi inimesteni, suurendades samal ajal oma konkurentsivõimet, luues tuleviku töökohti ning tegeledes tõhusalt rohepöörde kulude ja mõjuga.

Kui tegutseme enne pöördumatute murdepunktideni jõudmist, on meil võimalik seda üleminekut pigem kavandada kui sellele reageerida ja sellega kohaneda. Kuigi tegevusetusega kaasnevad kulud on selgelt suuremad kui meie kliimaeesmärkide saavutamise kulud, ei saa kuivade numbritega kajastada praeguste suundumuste jätkumise süngeid tagajärgi. Tegevusetus võib ühtlasi kaasa tuua uued eraldusjooned: nende vahel, kes suudavad endale lubada puhast ja nüüdisaegset tehnoloogiat, mis põhineb taastuvatel energiaallikatel, ning nende vahel, kellel puudub alternatiiv vanale ja saastavale tehnoloogiale. Kannatavad järgmised põlvkonnad, kes seisavad silmitsi sagedamate ja intensiivsemate tormide, metsa- ja maastikupõlengute, põudade ja üleujutuste ning konfliktidega, mida sellised loodusõnnetused võivad kogu maailmas põhjustada. Nende kriiside lahendamine on seega **põlvkondadevahelise ja rahvusvahelise solidaarsuse** küsimus. Järgmisel kümnendil saavutatu määrab meie laste tuleviku. Seepärast toetab üldsus pidevalt ja üha enam kliimaeesmärkide püstitamist ja neile vastavate meetmete võtmist¹. Kliimameetmete hoogustamine pakub huvi ka eelkõige noortele, sealhulgas tänastele teismelistele, kes muutuste eestvedajatena kutsuvad valitsusi ja ELi üles otsustavalt ja viivitamata tegutsema, et kaitsta kliimat ja keskkonda järgmiste põlvkondade hüvanguks.

Tänased ettepanekud tuginevad poliitilistele strateegiatele ja õigusaktidele, mille Euroopa Liit on juba vastu võtnud. **Euroopa rohelises kokkuleppes on esitatud nende põhjalike muutuste kava**. Selles määrati kindlaks homse majanduse põhielemendid, mis hõlmavad murrangulisi strateegiaid paljudes valdkondades, nagu elurikkus, ringmajandus, nullsaaste, säästev ja arukas liikuvus, renoveerimislaine, kestlik toit, vesinik, patareid ja

¹ Eurobaromeetri eriuuring nr 513 kliimamuutuste kohta (avaldatud 5. juulil 2021) https://ec.europa.eu/clima/citizens/support_et

akud, avamere taastuenergia jt. Rohepöörde toetamiseks on sihtotstarbeliselt eraldatud enneolematuid vahendeid, olgu siis ELi taastekava, taasterahastu „**NextGenerationEU**“ kaudu, millest eraldatakse rohepöördele vähemalt 37 %, ELi järgmisest pikaajalisest eelarvest aastateks 2021–2027 või keskendudes jätkuvalt kestlikule rahandusele ja erainvesteeringute kaasamisele. Ühtlasi kasutame jätkuvalt kõiki ELi poliitikavaldkondi, näiteks teadusuuringud, oskused, tööstus, konkurents ja kaubandus, et toetada üleminekut kliimaneutraalsusele.

Pakett põhineb ka selgetel tõenditel, mis hõlmavad nii vajadust saavutada ELi 2030. aasta eesmärk kui ka seda, kuidas saavutada eesmärki parimal ja õiglaseimal viisil. 2030. aasta kliimaeesmärgi kavas² hinnati rohepöörde võimalusi ja kulusid ning sellest nähtus, et kui saavutame sobiva poliitikameetmete kombinatsiooni, on tasakaal positiivne. See põhineb teadmisel, et mis on kasulik planeedile, on ühtlasi kasulik nii inimestele kui ka majandusele, nagu näitab tõsiasi, et majandus on alates 1990. aastast kasvanud enam kui 62 %, kusjuures heitkogused on samal ajavahemikul vähenenud 24 % – seega on majanduskasv CO₂ heitest selgelt lahus.

Tänu nendele kogemustele ja teadmistele on see pakett kõige põhjalikum ettepanekute kogum, mille komisjon on kunagi kliima ja energia kohta esitanud ning mis paneb aluse uute töökohtade loomisele ning vastupanuvõimelisele ja kestlikule Euroopa majandusele tulevikus. Sellega pannakse õiguslik alus meie eesmärkide **õiglasele, kulutõhusale ja konkurentsivõimelisele** saavutamisele. Paketiga kehtestatakse CO₂-le rohkemates sektorites hind, mis toob märkimisväärset lisatulu, et tagada õiglane üleminek, ja muudab puhtad lahendused odavamaks. See toetab taastuenergia laialdasemat kasutamist ja suuremat energiasäästu. Samuti võimaldatakse sellega suurendada uute keskkonnasõbralike sõidukite ja puhtamate transpordikütuste müüki. Sellega tagatakse, et tööstus saab üleminekut juhtida, ja antakse talle vajalik kindlus investeeringute ja innovatsiooni hoogustamiseks. Selles keskendutakse energiaallikate maksustamisele kooskõlas ELi kliima- ja keskkonnameesmärkidega. Paketiga viiakse ellu põhimõte „saastaja maksab“. Selle eesmärk on pöörata ümber suundumus, mis annab tunnistust looduse vähenevast suutlikkusest siduda atmosfäärist süsinikdioksiidi. Samuti aitab see üleilmsete kliimameetmete võtmise soodustamisega tagada, et kasvuhuonegaaside heite ülekandumise oht ei takista ELi kliimaeesmärkide saavutamist.

Paketiga „Eesmärk 55“ tugevdatakse **ELi** kliimamuutuste vastase võitluse alast **üleilmset juhtpositsiooni meetmete ja näidete abil**. Ainult ELi meetmetest siiski ei piisa ja nendega ei suudeta saavutada sellist üleilmset heitkoguste vähendamist, mida maailm vajab. EL on jätkuvalt täielikult pühendunud mitmepoolsele maailmakorrale ja kutsub partnereid kogu maailmas üles tegutsema üheskoos. Seepärast teeb EL koostööd G7, G20 ja muude rahvusvaheliste partneritega, näitamaks, et ambitsioonikamad kliimaeesmärgid, majanduslik heaolu ja kestlik majanduskasv võivad käia käsikäes. 2021. aasta novembris Glasgows toimuva olulise ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 26. istungjärgu (COP26) eel on käesolevate ettepanekute eesmärk panna paika tegevuskava, et teha ülejäänud maailmaga koostööd rohepöördeks, mille raames käsitletakse eksistentsiaalseid ohtusid ja loodaks kõigile uusi võimalusi.

Pakett „Eesmärk 55“ koosneb omavahel seotud ettepanekutest, mis koos aitavad meie eesmärgi saavutada. Käesolevas teatises antakse ülevaade eri ettepanekutest ja nende seostest ning selgitatakse valitud poliitikameetmeid. Teatises näidatakse, kuidas paketiga

² [COM\(2020\) 562 final](#)

saavutatakse üldine tasakaal õigluse, heitkoguste vähendamise ja konkurentsivõime vahel, ning kirjeldatakse eri poliitikavaldkondade koostoimet.

Pakett „Eesmärk 55“: lühitutvustus

Pakett „Eesmärk 55“ koosneb **omavahel seotud ettepanekutest**, millega püütakse saavutada ühist eesmärki, milleks on tagada õiglane, konkurentsivõimeline ja roheüleminek 2030. aastaks ja pärast seda. Võimaluse korral muudetakse olemasolevad õigusaktid ambitsioonikamaks ja vajaduse korral esitatakse uusi ettepanekuid. Kokkuvõttes tugevdatakse paketiga kaheksat kehtivat õigusakti ja esitatakse viis uut algatust erinevates poliitikavaldkondades ja majandussektorites: kliima, energia ja kütused, transport, hooned, maakasutus ja metsandus.

Seadusandlikke ettepanekuid toetab mõjuhindangu analüüs, milles võetakse arvesse kogu paketi omavahelist seotust. Analüüsist nähtub, et liigne sõltumine tugevdatud regulatiivsest poliitikast tooks kaasa tarbetult suure majandusliku koormuse, samas kui CO₂ hinnastamine üksi ei suudaks ületada püsivaid turutõrkeid ja turuväliseid takistusi. Valitud poliitikameetmete kombinatsioon on seega hoolikas tasakaal **hinnastamise, eesmärkide, normide ja toetusmeetmete** vahel.

Hinnastamine

- Tõhusam heitkogustega kauplemise süsteem, sealhulgas lennunduses
- Heitkogustega kauplemise laiendamine meretranspordile, maanteetranspordile ja hoonetele
- Ajakohastatud energia maksustamise direktiiv
- Uus piiril kohaldatav süsinikdioksiidi kohandusmehhanism

Eesmärgid

- Ajakohastatud jõupingutuste jagamise määrus
- Maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse ajakohastatud määrus
- Ajakohastatud taastuvenergia direktiiv
- Ajakohastatud energiatõhususe direktiiv

Eeskirjad

- Sõiduautode ja kaubikute rangemad CO₂ heite normid
- Alternatiivkütuste uus taristu
- Algatus „ReFuelEU“: säästvamad lennukikütused
- Algatus „FuelEU“: puhtamad laevakütused

Toetusmeetmed

- Tulude ja eeskirjade kasutamine innovatsiooni edendamiseks, solidaarsuse loomiseks ja vähekaitsitud rühmadele avalduva mõju leevendamiseks, eelkõige uue **kliimameetmete sotsiaalfondi ning täiustatud moderniseerimisfondi ja innovatsioonifondi kaudu.**

2. KOGU MAJANDUST HÕLMAV LÄHENEMISVIIS: ÕIGLANE, KONKURENTSIVÕIMELINE JA ROHEÜLEMINEK

Paketi „Eesmärk 55“ eesmärk on saavutada ELi ambitsioonikam heitkoguste vähendamise eesmärk, millest saavad kasu kõik eurooplased, ning luua võimalusi üleminekus osalemiseks, aidata neid, kes seda kõige enam vajavad, ja tõhustada üldist heitkoguste vähendamist. Samuti toetatakse sellega ELi majanduse keskkonnahoidlikku

taastumist pandeemiast, aidatakse levitada keskkonnanõudeid ELi väljaspool ning hoogustada innovatsiooni tulevastes toodetes ja tehnoloogiates.

2.1 Sotsiaalselt õiglase üleminek: võitlus ebavõrdsuse ja energiaostuvõimetuse vastu kliimameetmete abil

Üleminek kliimaneutraalsusele võib olla ainulaadne võimalus süsteemse ebavõrdsuse vähendamiseks. Näiteks CO₂ hinnastamise vahenditega suurendatakse tulusid, mida saab uuesti investeerida vähekaitstud rühmade energiaostuvõimetuse ja liikuvusega seotud probleemide lahendamisse, hoogustatakse innovatsiooni ja majanduskasvu ning luuakse töökohti. See ei ole üksnes õigluse ja solidaarsuse küsimus, vaid ka laiem ühiskondlik vajadus tegeleda ebavõrdsusega, mis eksisteeris enne Euroopa rohelist kokkulepet ja mis süveneks, kui ei võeta otsustavaid meetmeid kliimamuutuste vastaseks võitluseks ja nullsaaste eesmärgi saavutamiseks.

Seepärast on **solidaarsus Euroopa rohelse kokkuleppe määrav põhimõte** – solidaarsus põlvkondade, liikmesriikide, piirkondade, maa- ja linnapiirkondade ning ühiskonna eri osade vahel –, nagu on näidanud ka õiglase ülemineku mehhanism ja mitmed muud viimastel aastatel ELi tasandil kasutusele võetud vahendid. Kliimaneutraalsuse saavutamine eeldab ühist eesmärki, ühiseid jõupingutusi ning erinevate lähtepunktide ja väljakutsete tunnustamist. Paljud kodanikud, eriti noored, on valmis oma tarbimis- ja liikuvusharjumusi muutma, kui neile antakse asjakohast teavet, et vähendada oma CO₂ jalajälge ning elada keskkonnahoidlikumas ja tervislikumas keskkonnas. Paketis käsitletakse siiski ka nende inimeste muresid, kelle tööhõivet või sissetulekut üleminek mõjutab.

See lähenemisviis kajastub paketis „Eesmärk 55“ kõikjal – kliimaeesmärkide saavutamiseks tehtavaid jõupingutusi jagatakse liikmesriikide vahel vastavalt nende suhtelisele jõukusele, tulude jaotamisel võetakse arvesse nende erinevat suutlikkust ja ebavõrdsuse probleemiga tegeletakse igas liikmesriigis. Sellest nähtub vajadus suurema solidaarsuse ja sotsiaalse õigluse järele, mis vastaks meie kiiremale tegutsemisele ja kõrgematele eesmärkidele.

Seda silmas pidades pakub **uus kliimameetmete sotsiaalfond** liikmesriikidele sihtotstarbelist rahastamist, et lisaks heitkogustega kauplemise süsteemi kasutuselevõtule maanteetranspordi ja hoonete puhul toetada Euroopa kodanikke, keda energiaostuvõimetuse või liikuvusvaesus kõige rohkem mõjutab või ohustab. Ainuüksi energiaostuvõimetuse mõjutab praegu Euroopa Liidus kuni 34 miljonit inimest. Fondi abil leevendatakse üleminekuperioodil fossiilkütuste hinnatõusust enim mõjutatud isikute kulusid. Uue fondiga edendatakse õiglust ja solidaarsust liikmesriikides ja nende vahel ning samal ajal vähendatakse energiaostuvõimetuse ja liikuvusvaesuse ohtu. Fond tugineb olemasolevatele solidaarsusmehhanismidele ja täiendab neid³. Kliimameetmete sotsiaalfondi raames eraldatakse aastateks 2025–2032 uuest heitkogustega kauplemise süsteemist ELi eelarves 72,2 miljardit eurot jooksevhindades. Fondiga võimaldatakse liikmesriikidel toetada vähekaitstud väikese ja keskmise sissetulekuga kodumajapidamisi, transpordikasutajaid ja mikroettevõtjaid, keda mõjutab heitkogustega kauplemise laiendamine hoonetele ja transpordile. See hõlmab toetust investeringutele, mille eesmärk on suurendada hoonete energiatõhusust ja renoveerimist, puhast kütet ja

³ Nt Ühtekuuluvusfond, õiglase ülemineku fond ja Euroopa Sotsiaalfond+.

jahutust ning integreerida taastuvenergiat viisil, mis võimaldab jätkusuutlikult vähendada vähekaitstud kodumajapidamiste ja mikroettevõtjate CO₂ heidet ja energiaarveid. Samuti rahastatakse sellega juurdepääsu heitevabale ja vähese heitega liikuvusele. Vajaduse korral ja niikaua, kui see on vajalik, saab fondist rahastada otsesest sissetulekutoetust, samal ajal kui fondi ning muu hulgas taaste- ja vastupidavusrahastu ning Euroopa Regionaalarengu Fondi kaudu tehakse keskkonnahoidlikke investeringuid ning saadakse neist kasu.

Fondi suurus on põhimõtteliselt võrdne 25 %-ga tulust, mis saadakse eeldatavalt hoonete- ja maanteetranspordisektorit hõlmavast heitkogustega kauplemisest, ning seda hakatakse arvestama alates aasta enne CO₂ hinnastamise algust, et olla muutuseks valmis. Seda kombineeritakse vähemalt 50 % riikliku osalusega. Komisjon esitab peagi ettepaneku omavahendite otsuse ja 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku muutmiseks, et nimetatud uut vahendit arvesse võtta. Lisaks kavatses komisjon anda liikmesriikidele nõukogu kavandatava soovitusel täiendavaid suuniseid selle kohta, kuidas kõige paremini käsitleda kliimamuutustega seotud ülemineku sotsiaalseid ja tööalaseid aspekte.

Komisjon hindab kliimameetmete sotsiaalfondi toimimist 2028. aastal, võttes arvesse ka jõupingutuste jagamise määruse soovitud mõju ja heitkogustega kauplemise süsteemi kohaldamist uutes sektorites.

Sotsiaalse mõõtmise edasiseks tugevdamiseks kutsus komisjon liikmesriike üles kasutama lisaks kliimameetmete sotsiaalfondile osa tuludest, mis saadakse hoonete- ja maanteetranspordisektori lubatud heitkoguse ühikute enampakkumisel, et leevendada nendele vähekaitstud väikese ja keskmise sissetulekuga kodumajapidamistele ja transpordikasutajatele avalduvat mõju.

Laiendatud moderniseerimisfondist saavad toetust ka liikmesriigid, kus fossiilkütuste osakaal energiaallikate jaotuses, kasvuhooonegaaside heide ja energiamahukus on suuremad ning SKP elaniku kohta on väiksem. Selle fondi vahendid sõltuvad CO₂ hinnast, kuid fondi täiendatakse 192,5 miljoni lubatud heitkoguse ühikuga.

Lisaks on olemas pidev **solidaarsus jõupingutuste jagamise määruse ja ELi heitkogustega kauplemise süsteemi raames**, kust jaotatakse liikmesriikide vahel ümber kümnendik enampakkumisel müüdavatest lubatud heitkoguse ühikutest.

2.2 Konkurentsivõimeline üleminek: uued võimalused tööstuse ja sektorite muutuste kaudu

2030. aasta eesmärgi saavutamise nõuab kogu majanduse süsteemset ümberkujundamist. Riiklike energia- ja kliimakavade ning energialiidu ja kliimameetmete juhtimist käsitleva määruse eelseisva läbivaatamisega tagatakse 2030. aastaks rohepöörde terviklik kavandamine, rakendamine ja seire. See võimaldab ELil ja selle liikmesriikidel teha tasakaalustatud edusamme. Seda kajastavad paketi „Eesmärk 55“ sisalduvad ettepanekud, mis hõlmavad meetmeid tööstus- ja transpordisektoris ning hoonete ja energiavaldkonnas. Vastastikku täiendav ja sihipärane poliitika ELi ja riiklikul tasandil kiirendab käitumise muutust, tehnoloogilist innovatsiooni ja tehnoloogiate kasutuselevõttu ning uue taristu arendamist. Üks paketi põhiidee on tugineda **ELi heitkogustega kauplemise süsteemi** (ELi HKS) olulistele saavutustele, tugevdades süsteemi ja kohaldades seda uutele sektoritele, kus ei ole seni heitkoguseid vähendatud. Viimase 16 aasta kogemustest nähtub, et heitkogustega kauplemine on väga tõhus mehhanism heitkoguste kulutõhusaks vähendamiseks, samas kui sellest saadavat tulu on

võimalik kasutada puhtamale tootmisele ülemineku toetamiseks ja innovatsiooni stimuleerimiseks.

Lisaks CO₂ hinnasignaalile on muutuste hoogustamiseks vaja selgeid **eesmärke**, näiteks **jõupingutuste jagamise läbivaadatud määruses**, millega võimestatakse liikmesriike võtma riiklikke meetmeid, et vähendada heitkoguseid hoone-, transpordi-, põllumajandus-, jäätme- ja väiketööstussektoris. Ettepaneku kohaselt tuleks nende sektorite heitkoguseid vähendada 2030. aastaks 2005. aastaga võrreldes kogu ELis 40 %. Iga liikmesriigile suhtelise jõupingutuse omistamise põhimõtted jäävad samaks. Jätakuvalt tunnustatakse liikmesriikide erinevat suutlikkust võtta meetmeid, kehtestades riiklikud eesmärgid, mis põhinevad SKP-l elaniku kohta, ning tehes kohandusi, et võtta arvesse riiklike olusid ja kulutõhusust.

Heitkogustega kauplemise kohaldamisega uutele sektoritele täiendatakse paketi muid poliitilisi strateegiaid, et suunata muutusi avaliku ja erasektori investeeringutes, tarbijakäitumises ja äritavades. Komisjoni mõjuhinnangutest nähtub, et otsus nendes valdkondades heitkogustega kauplemist mitte kohaldada nõuaks kõigis sektorites palju tõhusamaid õiguslikke meetmeid, kui on kavandatud käesolevas pakettis, eelkõige kütusestandardite, taastuvenergia ja energiatõhususe ning maksustamise valdkonnas.

2.2.1 Tööstuse ümberkujundamine ja CO₂ hinnastamine

Rohepöore pakub ELi tööstusele palju võimalusi, kuna maailm järgib meie juhtrolli uute puhaste tehnoloogiate ja toodete turu arendamisel ning kõikjal ELis kestlike, kohalike ja kvalifikatsiooni nõudvate töökohtade loomisel. ELi tööstus on valmis investeerima, kuid vajab prognoositavust ja sidusat õigusraamistikku, juurdepääsu taristule ja toetust innovatsioonile.

Pakett sisaldab uusi nõudeid tööstusele, et vähendada tootmisprotsesside CO₂ heidet, kuid ka toetusmehhanisme uute tehnoloogiate kasutuselevõtuks. Innovatsioonifond, mis toetab ettevõtjate ja VKEde investeeringuid puhtasse energiasse, suurendab innovatiivsete projektide ja taristu rahastamist, et vähendada tööstuse CO₂ heidet. Erilist tähelepanu pööratakse projektidele piiril kohaldatava süsinikdioksiidi kohandusmehhanismiga hõlmatud sektorites.

Võttes arvesse vajadust vähendada heitkoguseid suuremal määral, teeb komisjon täna ettepaneku, et 2030. aastaks peavad läbivaadatud ELi HKSiga hõlmatud sektorid⁴ vähendama oma kasvuhoonegaaside heitkoguseid 2005. aasta tasemega võrreldes 61 %. Selleni jõudmiseks tuleb vähendada iga-aastast heitkoguste piirmäära kooskõlas 2030. aastaks seatud kõrgema eesmärgi saavutamise sammudega.

Selleks et tugevdada CO₂ hinnastamise rolli transpordisektoris, teeb komisjon ettepaneku laiendada praegust ELi HKS-i aastatel 2023–2025 järk-järgult **merendussektorile**. Kuna ka **lennundusettevõtjad** peavad tegema suuremaid jõupingutusi oma heitkoguste vähendamiseks, teeb komisjon ettepaneku kaotada järk-järgult sellele sektorile praegu tasuta eraldatavad lubatud heitkoguse ühikud. Et vähendada lennunduse heitkoguseid üleilmsel tasandil, rakendatakse rahvusvahelise lennunduse süsinikdioksiidiheite kompenseerimise ja vähendamise süsteemi (CORSA) ELi heitkogustega kauplemise

⁴ Energiasektor, energiamahukad tööstusharud, sealhulgas naftatöötlemistehased, terasetehased ning raua, alumiiniumi, metallide, tsemendi, lubja, klaasi, keraamika, tselluloosi, paberi, papi, hapete ja pakendamata orgaaniliste kemikaalide tootmine, samuti lennundus- ja merendussektor.

süsteemi käsitleva direktiivi kaudu. Me jätkame nii oma sisepoliitiliste strateegiate elluviimist kui ka koostööd partneritega rahvusvahelisel tasandil Rahvusvahelise Mereorganisatsiooni (IMO) ja Rahvusvahelise Tsiviillennunduse Organisatsiooni (ICAO) kaudu.

Maanteetranspordi- ja hoonetesektoris kasutatavad fossiilkütused on samuti suured heite- ja saasteallikad. Kuna nende heidet on seni olnud väga raske vähendada, on neil ka innovatsiooni- ja töökohtade loomise potentsiaal. Näiteks lisab maanteetranspordi heitkogustega kauplemine stiimuleid olemasolevate sõidukite jaoks puhtamate kütuste pakkumiseks. Tänu sellele arenevad olemasolevate sõidukite jaoks turul olevad kütused, sundides tarnijaid oma kütuste heidet vähendama. CO₂ hind ei taga iseenesest siiski kiiret üleminekut heitevabale liikuvusele, mille jaoks on vaja täiendavaid poliitikameetmeid, sealhulgas laadimistaristu kohta.

Samamoodi aitab heitkogustega kauplemise kohaldamine hoonetese sektori kütustele tuua turule puhtamaid kütteaineid, lühendada renoveerimisse tehtavate investeeringute tasuvusperioode ning kiirendada olemasolevate hoonete kütte- ja jahutussüsteemide üleminekut muudele kütuseliikidele. Seda täiendavad poliitikameetmed hoonete ning energiat tarbivate seadmete ja energiasüsteemide energiatõhususe parandamiseks, et vähendada ka meie kodude ning kütte- ja jahutussüsteemide üldist energiavajadust.

Seepärast teeb komisjon ettepaneku **hakata alates 2026. aastast kohaldama heitkogustega kauplemise süsteemi maanteetranspordile ja hoonetele**. Seda tehakse eraldi süsteemis, mis keskendub kütusetarnijatele tarneahela algusosas, pannes kütusetootjatele kohustuse järgida süsteemi, selle asemel et nõuda üksikutelt kodumajapidamistelt või maanteetranspordi kasutajatelt otsest osalemist. Maanteetranspordi- ja hoonetese sektori heitele kehtestatakse ülempiir, mida langetatakse aja jooksul, et vähendada koguheidet.

Kui rahvusvahelistel partneritel ei ole ELiga sarnaseid ambitsioone, on olemas kasvuhoonegaaside heite ülekandumise oht, mille puhul viiakse tootmine ELi üle teistesse riikidesse, kus heitkoguste vähendamise ambitsioon on väiksem. Selle ohu realiseerumise korral üleilmsed heitkogused ei vähene. Seepärast, nagu on üksikasjalikumalt kirjeldatud käesoleva teatise 4. jaos, teeb komisjon ettepaneku luua **piiril kohaldatav süsinikdioksiidi kohandusmehhanism**, millega kehtestatakse piiratud arvu tugevalt saastavate kaupade impordile nende süsinikusisaldusel põhinev hind.

2030. aastaks ja sealt edasi toimuv tööstuslik üleminek kliimaneutraalsusele peab olema kollektiivne ja kaasav jõupingutus, mida kujundatakse koos tööstusökosüsteemidega. Ajakohastatud tööstusstrateegias teatati **üleminekujuhiste** koostamisest koos sotsiaalpartnerite ja muude sidusrühmadega, et kaardistada, kuidas kaksiküleminekut kõige edukamalt kiirendada ja sellest kasu saada, võttes arvesse iga ökosüsteemi suurust, kiirust ja olusid. Juhiste abil tehakse kindlaks vajaduste ulatus, sealhulgas ümberõppe-, investeeringu- või tehnoloogiavajadused, ning töötatakse välja meetmed nende vajaduste rahuldamiseks, tuginedes sellistele sisenditele nagu tööstusstrateegia tegevuskavad. Eelistatakse ökosüsteeme, mis on pühendunud üleminekule, seisavad silmitsi kõige suuremate probleemidega ja mida kriis on rängalt mõjutanud, näiteks liikuvus- ja ehitusvaldkonnas ning energiamahukates tööstusharudes.

Komisjon tunnistab, et rohepööre saab olla edukas ainult siis, kui ELil on kvalifitseeritud tööjõud, mida ta vajab konkurentsivõime säilitamiseks. Haridusel ja koolitusel on keskne roll rohemajandusalase teadlikkuse suurendamisel ja oskuste edendamisel selliste vahendite kaudu nagu programmi „Erasmus+“ keskkonnahoidlik tegevussuund ja

kliimaalast haridust edendav koalitsioon. Jätksuutlikku konkurentsivõimet, sotsiaalset õiglust ja vastupanuvõimet toetava Euroopa oskuste tegevuskavaga võtab komisjon juhtalgatusi, et anda inimestele rohe- ja digipöördeks vajalikud oskused. Tegevuskava raames võimaldab komisjon ka ümberõppele ja oskuste täiendamisele keskendumist kõigis tööstusökosüsteemides. Erinevad ökosüsteemid, sealhulgas autotööstuse ökosüsteem, on oskuste pakti raames juba pühendunud oma tööjõu ümberõppele ja oskuste täiendamisele kogu sektori väärtusahelas.

2.2.2 Keskkonnahoidlikum liikuvus ja puhtamad transpordikütused

Lisaks CO₂ hinnastamisele on ka vaja muid meetmeid, et jõuda kindlalt heitevaba transpordini ja vähendada õhusaastet, arvestades et transpordist pärit heitkogused moodustavad peaaegu veerandi ELi kasvuhoonegaaside heitest ja on peamine õhusaaste põhjus linnades. Heitkogused on endiselt suuremad kui 1990. aastal ning kliimanetraalsuse saavutamiseks tuleb transpordist pärit koguheidet vähendada 2050. aastaks 90 %⁵.

Pakett „Eesmärk 55“ sisaldab seepärast nelja ettepanekut, millega edendatakse keskkonnasõbralikumate sõidukite ja puhtamate kütuste kasutuselevõttu tehnoloogiliselt neutraalsel viisil. Uute sõiduautode ja kaubikute **CO₂ heite normide muutmise**ga soovitakse veelgi vähendada nende sõidukite kasvuhoonegaaside heidet, andes selge ja realistliku suuna heitevaba liikuvuse poole. Juba praegu on tarbijate nõudlus heiteta sõidukite järele kiirelt kasvamas⁶.

Alternatiivkütuste taristu määrusega tagatakse kogu ELis koostalitlusvõimelise ja lihtsasti kasutatava taristu rajamine, mida on vaja keskkonnasõbralikumate sõidukite laadimiseks ja tankimiseks. Seda tehes peetakse sammu turu arenguga ning tagatakse ka maa- ja äärepoolsete piirkondade hõlmatuse. Kavandatud kohustuslikud alternatiivkütuste taristu kasutuselevõtu eesmärgid on väga olulised selleks, et toetada keskkonnasõbralikumate sõidukite levikut ja selle ELi autotööstusele erakordseid võimalusi pakkuva turu jätkuvat kasvu.

Kõik need meetmed toetavad ja täiendavad üksteist. Teades, et keskmise auto kasutamisega on 10–15 aastat, on maanteetranspordist pärit CO₂ heitele hinna kehtestamine pakiline küsimus, et olemasolev sõidukipark saastaks vähem. Rangemad CO₂ heite normid aitavad kaasa ka sellele, et meie teedele tekiks kiiresti juurde heiteta sõidukeid, ning taristu rajamise kohustustega tagatakse vajalikud laadimispunktid ja tanklad, et teenindada neid miljoneid uusi sõidukeid, mille lisandumist 2030. aastaks oodatakse. Samal ajal jätkame säästva ja üleilmselt konkurentsivõimelise akude ja patareide väärtusahela loomist.

Üleminek autotööstuses ja selle tarneahelas juba toimub. Selle jaoks on vaja kasutada rahalisi vahendeid, nagu innovatsioonifond, ja riigiabi eeskirjade kohaseid võimalusi investeringute tegemiseks, et luua uusi ärivõimalusi tööstusökosüsteemi eri segmentides. Ümberõppe ja oskuste täiendamise meetmeid saab toetada Euroopa Sotsiaalfondist+ (ESF+), programmist „InvestEU“ ja muudest ELi rahastamisprogrammidest.

⁵ Võrreldes 1990. aasta näitajatega.

⁶ 2020. aasta viimases kvartalis registreeriti ELis peaaegu pool miljonit uut elektriliselt laetavat sõidukit. See oli rekordarv, mille tulemusel kasvas nende sõidukite turuosa enneolematu 17 %-ni. Aastas kokku lisandus miljon uut elektriliselt laetavat sõidukit, mis tähendab, et olemasolevate elektrisõidukite arv kahekordistus vaid 12 kuuga (Euroopa elektriturude kvartaliaruanne, 2020. aasta neljas kvartal).

Komisjon teeb ka ettepaneku edendada **säästvate kütuste kasutuselevõttu lennundus- ja merendussektoris** ning täiendab selleks heitkogustega kauplemise süsteemi nende kahe sektoriga, mille tulemusel muutuvad saastavad kütused tarnijate jaoks kallimaks. Säästvate lennukikütuste kasutuse edendamiseks kavandatud **algatusega „ReFuelEU Aviation“** kohustatakse kütusetarnijaid segama üha suuremal määral säästvaid lennukikütuseid olemasolevatesse reaktiivkütustesse, mida tangitakse ELi lennujaamades, ning pakutakse stiimuleid sünteetiliste kütuste ehk nn e-kütuste kasutuselevõtuks. Loodav heiteta lennunduse liit täiendab seda tööd, et tagada turu valmisolek turgu lõhkuvateks õhusõidukikonfiguratsioonideks (nt vesiniku või elektri jõul töötavad õhusõidukid). Samuti kutsub komisjon nõukogu ja Euroopa Parlamenti üles leppima kiiresti kokku ajakohastatud ühtse Euroopa taeva õigusraamistikus, mis peaks aitama vähendada lennunduse heitkoguseid kuni 10 %.

Algatuse „**FuelEU Maritime**“ ettepanekuga, mille eesmärk on edendada säästvate laevakütuste kasutamist, kehtestatakse ELi sadamatesse saabuvatele või sealt lahkuvatele laevadele nende lipuriigist olenemata uued nõuded, nähes nende kasutatava energia puhul ette kasvuhoonegaaside sisalduse piirnormid, mida muudetakse aja jooksul rangemaks. Taastuvallikatest toodetud kütuste ja vähese CO₂ heitega kütuste väärtusahela liidu loomisega hoogustatakse kõige paljutöötavamate kütuste tarnimist ja kasutuselevõttu kõigi transpordiliikide puhul.

Nende sektorite heitenäitajate suhtes on võimalik saavutada kindlus ainult siis, kui tagatakse, et uued kütused vastavad taastuvate energiaallikate säästlikkuse kriteeriumidele. See seos tuleb säilitada ning me peame tagama, et soodustame ainult parimate heitenäitajatega puhtaimate täiustatud biokütuste ja uudsete e-kütuste kasutamist. Lennunduses rakendatakse Rahvusvahelise Tsiivilennunduse Organisatsiooni (ICAO) rahvusvahelise lennunduse süsinikdioksiidiheite kompenseerimise ja vähendamise süsteem (CORSIA). Neid meetmeid täiendab läbivaadatud energia maksustamise direktiiv, millega suurendatakse kõigi transpordiliikide puhul puhtamate kütuste atraktiivsust ja kõrvaldatakse saastavate kütuste kasutamist võimaldavad õiguslikud lüngad.

2.2.3 Energeetika

75 % ELi heitkogustest tuleneb energiakasutusest, mistõttu on energiasüsteemi ümberkujundamine kliimaeesmärkide saavutamisel keskse tähtsusega. Suurem energiasääst ja taastuvate energiaallikate ulatuslikum kasutamine energias on töökohtade loomise, majanduskasvu kiirendamise ja heite vähendamise peamine tõukejõud.

2030. aasta eesmärgi saavutamiseks tehakse ajakohastatud **taastuenergia direktiivis** ettepanek suurendada taastuvate energiaallikate osakaalu siduvat eesmärki praeguselt 32 %-lt 40 %-ni ELi energiaallikate jaotuses. Seda täiendavad liikmesriikide soovituslikud panused, mis näitavad, kuidas iga liikmesriik peaks selle ühise eesmärgi saavutamisele kaasa aitama. Ettepanekuga aidatakse liikmesriikidel kasutada maksimaalselt ära nende taastuenergia kulutõhusa kasutuselevõtu potentsiaali kõigis sektorites sektoripõhiste eesmärkide ja meetmete kombineerimise kaudu. Ettepaneku eesmärk on muuta energiasüsteem puhtamaks ja tõhusamaks, soodustades taastuvallikatel põhinevat elektrifitseerimist, ning sektorites, kus seda on keerulisem teha, nagu tööstuses ja transpordis, edendatakse ettepanekuga taastuvkütuste, näiteks saastevaba vesiniku kasutuselevõttu.

Väiksem energiatarbimine võimaldab vähendada nii heitkoguseid kui ka tarbijate ja tööstuse energiakulusid. Energiatõhususe direktiivi muudatusega tehakse ettepanek suurendada energiatõhususe eesmärke ELi tasandil ja muuta need siduvaks. Selle tulemusel peaks energiatarbimine vähenema 2030. aastaks 9 % võrreldes lähteproгноosidega⁷. Liikmesriigid lähtuvad oma tegevuses samuti riiklikest soovituslikest energiatõhususe võrdlusalustest, mis arvutatakse uue valemiga. Käesoleva aasta lõpupoole toimuva hoonete energiatõhususe direktiivi läbivaatamise käigus määratakse kindlaks konkreetsete meetmed hoonete renoveerimise kiirendamiseks, mis aitab saavutada energiatõhusus- ja taastuvenergiaeesmärke ning vähendada kasvuhoonegaaside heidet hoonete sektoris.

Energiatoodete maksustamise süsteem peab nii säilitama siseturu kui ka toetama rohepöoret, andes õiged stiimulid. Seepärast tehakse **energia maksustamise direktiivi** muudatuses ettepanek viia kütteaine ja transpordikütuste minimaalsed maksumäärad kooskõlla ELi kliima- ja keskkonnanäesmärkidega ning leevendada samal ajal sotsiaalmõju. Uute õigusnormidega kaotatakse vananenud erandid, näiteks lennunduses ja meretranspordis, ning muud stiimulid fossiilkütuste kasutamiseks, ja samas edendatakse puhaste kütuste kasutuselevõttu.

2.3 Roheüleminek: looduse kaitsmine ja CO₂ loodusliku sidumise suurendamine ELis

Kliima- ja elurikkuse kriisi ei saa teineteisest eraldi käsitleda. Me kas lahendame nii kliima- kui ka looduskriisi või jäävad mõlemad lahendamata. See tähendab ka seda, et me ei tohiks ära kasutada rohkem ressursse, kui Maa suudab meile anda. Kui aitame õrnadel maa- ja ookeaniökosüsteemidel taastuda, saavad need pakkuda meie planeedil eluks vajaliku keskkonna ja täita oma rolli kliimamuutuste vastu võitlemisel. Looduse taastamine ja elurikkuse suurendamine on väga oluline selleks, et siduda ja säilitada rohkem CO₂-te.

Seepärast peame suurendama ELi metsade, muldade, märg- ja turbaalade, ookeanide ja veekogude suutlikkust toimida CO₂ sidujate ja varudena. Samuti tuleb nüüdisaegses põllumajandussektoris võtta kasutusele põllumajandustavad, millega seatakse maa ja loodus esikohale ning parandatakse muldade kvaliteeti, et tagada toiduga kindlustatus.

Komisjon teeb **maakasutust, maakasutuse muutust ja metsandust käsitlevas ajakohastatud määruses** ettepaneku seada kõrgemad eesmärgid ELis CO₂ loodusliku sidumise suurendamiseks, mis on heite tasakaalustamisel ja kliimanetraalsuse saavutamisel määrava tähtsusega. Uue ettepanekuga püütakse muuta praegust CO₂ sidumise vähenemise suundumust ning parandada ELi metsade ja muude looduslike CO₂ sidujate kvaliteeti ja suurendada nende hulka. Komisjon teeb ettepaneku seada ELi eesmärgiks saavutada maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektoris (LULUCF) 2030. aastaks kasvuhoonegaaside netosidumine 310 miljoni tonni CO₂ ekvivalendi ulatuses. Selle ühise eesmärgini jõudmiseks pakutakse välja konkreetset riiklikud eesmärgid. Pärast 2030. aastat hindab komisjon tehtud edusamme ja kavatseb esitada ettepanekud selle sektori suunamiseks kliimanetraalsuse teele, võttes arvesse

⁷ Liidu eesmärkide taseme kindlaksmääramisel lähtealusena kasutatavat võrdlusstenaariumi on ajakohastatud energiatõhususe direktiivi muutmiseks esitatud seadusandlikus ettepanekus. Nüüdsest arvutatakse eesmärgid 2020. aasta võrdlusstenaariumi alusel, samas kui praegused energiatõhususe eesmärgid arvutati 2007. aasta võrdlusstenaariumi põhjal.

LULUCFi sektorist tulenevat heidet ja sidumist ning põllumajandusest pärit muud kui CO₂ heidet.

Liikmesriikidele jäetakse teatav paindlikkus jõupingutuste jagamise määruse ning LULUCFi määruse rakendamise vahel, millega rõhutatakse taas kord paketi „Eesmärk 55“ eri ettepanekute vastastikust täiendavust.

Komisjon võtab ka mitmesuguseid meetmeid, et soodustada heade tavade kasutuselevõttu biomassi tootmisel ja tagada, et puitbiomassi pakkumine ja nõudlus jääs kestlikuks⁸ ning vastaks meie eesmärkidele taastada elurikkus, parandada looduse seisukorda ja jääda maakera võimaluste piiresse.

Taastuenergia tootmist käsitlev ettepanek sisaldab **bioenergia jaoks rangemaid säästlikkuse kriteeriume** – laiendatud on nende kohaldamist ja lisatud on alasid, kust biomassi ei tohi hankida. Bioenergia moodustab praegu ligikaudu 60 % taastuenergia tootmisest ning kuigi prognooside kohaselt see osakaal aastatel 2030–2050 väheneb, siis üldine nõudlus taastuenergia järele kasvab. Ettepanekus kinnitatakse biomassi astmelise kasutamise põhimõtet, mille kohaselt eelistatakse sellist puidu kasutust, mis annab suurima lisaväärtuse, ning kõnealuse ettepanekuga tagatakse, et säästvalt hangitud biomassi kasutamise toetamiseks kehtestatud riiklikud kavad on sellega kooskõlas ja nendega välditakse kahjulikku mõju elurikkusele.

Uus ELi metsastrateegia, mis esitatakse koos paketiga „Eesmärk 55“, samuti tulevane uus mullastrateegia, ELi looduse taastamise määrus ja süsinikku siduva põllumajanduse algatus, mis on kavandatud 2021. aasta lõpu, tugevdavad veelgi ELis looduslikke CO₂ sidujaid, tagavad, et elurikkusel on üldises lähenemisviisis keskne koht, ning toetavad metsanduse ja metsanduspõhiste sektorite olulisi sotsiaalseid ja majanduslikke funktsioone.

3. VÕIMALUSED JA STIMULID: INNOVATSIOON JA INVESTEERINGUD KONKURENTSIVÕIMELISEKS ÜLEMINEKUKS

Üleminek kliimanetraalsele majandusele toetab innovatsiooni. Euroopa roheline kokkulepe on majanduskasvu strateegia ja nagu on kirjeldatud ELi ajakohastatud tööstusstrateegias, pakuvad paketi „Eesmärk 55“ ettepanekud märkimisväärseid võimalusi vähese CO₂ heitega tehnoloogiate väljatöötamiseks, kasutuselevõtmiseks ja eksportimiseks ning keskkonnahoidlike töökohtade loomiseks⁹.

Selge poliitikaraamistiku ning üksikasjalike eesmärkide ja poliitikameetmete kehtestamisega suurendab komisjon investorite kindlustunnet ja vähendab ohtu, et jäädakse sõltuma CO₂-mahukatesse tööstusharudesse tehtavatest investeeringutest, mis iganevad peagi ja toovad kaasa varade muutumise kasutuskõlbmatuks. Sedavõrd, kuivõrd kliimamuutuste vastane tegevus maailmas intensiivistub, võidab EL esmategutseja eelisest. Investeeringud vähese CO₂ heitega majandusse võivad hoogustada majanduskasvu ning töökohtade loomist, kiirendada üleminekut puhtale energiale, suurendada pikaajalist konkurentsivõimet ja aidata kaasa majanduse keskkonnahoidlikule taastamisele.

⁸ Teadusuuringute Ühiskeskuse väljaannete hoidla. Ülevaade metsapõhise biomajanduse rollist kliimamuutuste leevendamisel CO₂ säilitamise ja materjalide asendamise kaudu (europa.eu).

⁹ Vt teatise „Euroopa 2030. aasta kliimaeesmärgi suurendamine“ mõjuhinnang, SWD (2020) 177 final.

ELi pikaajaline eelarve ja selle taastepakett „**NextGenerationEU**“ on spetsiaalselt kohandatud rohepöörde toetamiseks. 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku programmidest on kliimameetmete toetamiseks ette nähtud 30 %, näiteks ühtekuuluvus- ja põllumajanduspoliitika ning keskkonna ja kliimameetmete programmi LIFE kaudu. Eesmärk eraldada programmi „Euroopa horisont“ raames 35 % teaduse ja innovatsiooni rahastusest keskkonnahoidlikele investeeringutele ning mitmesugused programmikohased partnerlused ja missioonid¹⁰ annavad rohepöörde jaoks vajalike kestlike ja uuenduslike lahenduste väljatöötamiseks vajalikud vahendid. Programmi „Euroopa horisont“ kaudu pakutakse märkimisväärset toetust VKEdele, eelkõige idu- ja võrsefirmadele, et aidata neil arendada ja laiemalt kasutusele võtta pöördelisi uuenduslikke lahendusi.

Lisaks peavad **taaste- ja vastupidavusraha**stust rahastatavad liikmesriikide riiklikud taaste- ja vastupidavuskavad aitama rohepöördele kaasa meetmetega, mis moodustavad vähemalt 37 % kavade eraldistest. Kuid avaliku sektori vahenditest üksi ei piisa. Kestlikule majandusele ülemineku rahastamise strateegia aitab kaasata selle ülemineku rahastamiseks vajalikud erainvesteeringud¹¹.

Komisjon jätkab rohepöördesse investeerimiseks stiimulite pakkumist. Keskkonna- ja energiaalase riigiabi suuniste läbivaatamisel pöörab komisjon erilist tähelepanu sellele, et need kajastaksid Euroopa roheline kokkuleppe valdkondi ja eesmärke. Kuigi kehtiva üleeuroopalist huvi pakkuvaid tähtsaid projekte käsitleva teatise hiljutine hindamine näitas, et selle sätted toimivad hästi, oleks vaja teatavaid sihipäraseid kohandusi, muu hulgas selleks, et suurendada veelgi avatust ja soodustada VKEde osalemist ning anda suuniseid riigieelarvete ja ELi programmide vahendite koondamise kriteeriumide kohta.

Selle kõige võimaldamiseks sisaldavad paketi „Eesmärk 55“ ettepanekud sihtotstarbelisi rahastamisvahendeid, millega toetatakse õiglast üleminekut ning mis põhinevad **heitkogustega kauplemise süsteemi laiendamisest ja tugevdamisest** saadaval tuludel. Sellega rõhutatakse veel kord ettepanekupaketi eri osade omavahelist seotust. Olemasolevaid solidaarsusmehhanisme ja -fonde tugevdatakse, et tegeleda jaotusliku mõjuga ja hoogustada edasisi investeeringuid uuenduslikesse vähese CO₂ heitega lahendustesse. Suurendatakse innovatsioonifondi mahtu ja kohaldamisala, et toetada projekte CO₂ heite hinnavahelepingute vormis, millega aidatakse vähendada tööstuse heidet.

4. KESTLIK EL KESTLIKUS MAAILMAS

Kuigi ELi arvele langeb ainult 8 % maailma CO₂ heitkogustest, tunnistab ta oma vastutust suurema osakaalu eest kumulatiivses heites. EL on võtnud endale kohustuse liikuda otsustavalt roheline, konkurentsivõimelise, kaasava ja ringluspõhise majanduse poole. Euroopa roheline kokkulepe kui ELi majanduskasvu ja konkurentsivõime strateegia aitab muuta üleilmset narratiivi, mõjutab poliitikat ja turge ning annab eeskujuga, mida järgida.

Üleilmsed meetmed ja rahvusvaheline koostöö on kliimakriisi lahendamisel keskse tähtsusega ning EL teeb partnerriikidega kahe- ja mitmepoolselt aktiivset koostööd.

¹⁰ Rohepöördega seoses on eriti olulised järgmised missioonid: kliimaneutraalsed ja arukad linnad; ookeanide, merede, ranniku- ja maismaavete hea seisund; mulla seisund ja toit ning kliimamuutustega kohanemine, sealhulgas ühiskondlikud muutused.

¹¹ [COM\(2021\) 390 final](#)

Pakett „Eesmärk 55“ on oluline verstapost enne käesoleva aasta lõpus Glasgows toimuvat järgmist ÜRO kliimamuutuste konverentsi, mida teatakse ka COP26 nime all. EL täidab sellele pakstile toetudes planeedi ja maailma ees võetud kohustusi, millele ta kirjutas alla Pariisi kokkuleppes.

EL on kindlalt otsustanud tagada, et CO₂ heite vähendamine ei tähenda lihtsalt selle ELi piiridest väljapoole tõrjumist. Sellist kasvuhoonegaaside heite ülekandumist välditakse praegu lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamisega heitkogustega kauplemise süsteemis. See süsteem on olnud heite ülekandumise ohuga tegelemisel tulemuslik, kuid vähendab samas stiimulit investeerida keskkonnanahoidlikumasse tootmisse nii liidus kui ka mujal maailmas.

Seda silmas pidades teeb komisjon täna ettepaneku **piiril kohaldatava süsinikdioksiidi kohandusmehhanismi** kohta. See kliimameetmena kavandatud vahend loob turudünaamika, mis kaitseb ELi ja üleilmse kliimapoliitika terviklust, aidates vähendada kasvuhoonegaaside heidet ELis ja kogu maailmas, ning ajendab asjaomaseid sektoreid käima ajaga kaasas, muutuma säästvamaks ja vähendama oma toodangu süsinikusisaldust.

Mehhanism võetakse järk-järgult kasutusele mõne valitud tootekategooria puhul. Esimestel aastatel kohaldatakse lihtsustatud süsteemi, et hõlbustada mehhanismi sujuvat kasutuselevõttu. Mehhanismi käsitleva ettepanekuga tagatakse, et liidus toodetud ja liitu imporditud toodete eest makstakse sama CO₂ hinda – seega on ettepanek mittediskrimineeriv ning kooskõlas WTO eeskirjade ja muude ELi rahvusvaheliste kohustustega. Kõnealune mehhanism võetakse asjaomastes sektorites järk-järgult kasutusele ning samal ajal kaotatakse neis sektorites järk-järgult lubatud heitkoguse ühikute tasuta eraldamine, tagades seeläbi, et uus süsteem pakub ELi ja välismaistele tööstusharudele tugevamaid stiimuleid innovatsiooniks ja heite vähendamiseks. Peale selle on mehhanismist kasu nendel ELi-välistel sektoritel ja ettevõtetel, mille tootmistsüklite süsinikusisaldus võib juba olla väiksem või mille suhtes kohaldatakse sarnast CO₂ hinnastamise süsteemi. Sellisena kujutab mehhanism üleskutset meie rahvusvahelistele partneritele suurendada ühiselt kliimaeesmärke.

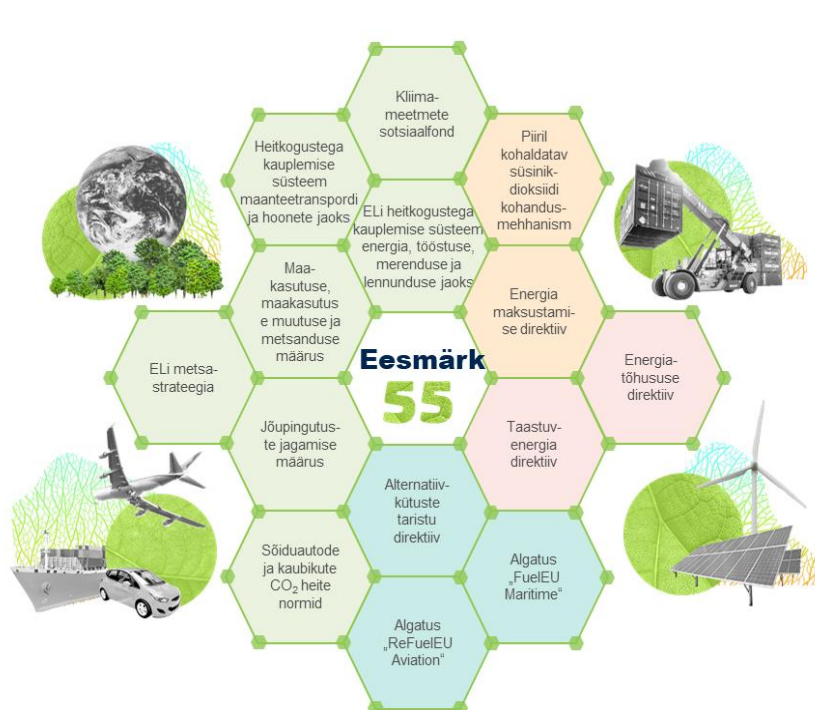
Maailmas juba loobutakse jõudsalt fossiilkütuste kasutamisest ning lisaks kliima- ja keskkonnamõjule on selle mõju ka geopoliitiline. EL peab oma poliitikat vastavalt kohandama, et tagada stabiilne üleminek, sealhulgas väljaspool ELi piire. Seda silmas pidades esitab Euroopa Komisjon varsti uued õigusakti ettepanekud, et minimeerida ELi osa maailma metsade raadamise ja nende seisundi halvenemises ning edendada äriühingute kestliku üldjuhtimise põhimõtete lõimimist ettevõtete strateegiatesse.

Me ootame partneritelt samuti Pariisi kokkuleppega võetud kohustuste täitmist ning oleme valmis tegema koostööd, tugevdades **ELi kliimadiplomaatiat**. EL kasutab rahvusvaheliste partneritega koostöö tõhustamiseks ja maailmas kliimaneutraalsele majandusele ülemineku toetamiseks kõiki oma välispoliitika vahendeid, et püüelda nende kõrgemate eesmärkide poole. EL tagab kahepoolsetes partnerlussuhetes ja mitmepoolsetes organisatsioonides elluviidava kliimadiplomaatia raames, et ta peab partneritega nõu, jagab selgitusi, pakub abi ja võimaluse korral tuleb partneritele vastu, püüeldes samas jätkuvalt Pariisi kokkuleppes seatud peamiste eesmärkide poole. See hõlmab ka toetust kliimameetmete rahastamiseks, et aidata kaitsetumatel riikidel kohaneda kliimamuutustega ja investeerida kasvuhoonegaaside heite vähendamisse. EL ja selle liikmesriigid on olnud pidevalt maailma suurimad kliimameetmete avaliku sektori rahastajad väikese ja keskmise sissetulekuga riikides ning seda jätkatakse, pöörates erilist tähelepanu vähim arenenud riikide vajadustele.

5. KOKKUVÕTE

Euroopa Liit rajaneb põhimõttel, et ühiste huvide jaoks töötatakse välja ühine poliitika. Ühiste eesmärkide saavutamiseks ja neist kasu saamiseks on vaja, et liikmesriigid ja kodanikud oleksid solidaarsed, kõik tegutseksid vastavalt oma suutlikkusele ja pädevusele ning lõppeesmärgi poole püüeldes arvestataks riikide eripärade ja erinevate lähtepositsioonidega. Pakett „Eesmärk 55“ on välja töötatud neid põhimõtteid silmas pidades: liikmesriigid jagavad omavahel jõupingutusi kõige kulutõhusamal viisil, tunnistades üksteise erinevusi, ning toetatakse neid, kes seda kõige enam vajavad, tagamaks et üleminekust saaks kasu igäüks.

Käesolev ettepanekute pakett on hoolikalt välja töötatud nii, et poliitikameetmete ja saadavate tulude vahel luuakse õige tasakaal, et kavandada ja juhtida õiglaseid ja pöördelisi muutusi kogu ELi majanduses. Iga vahendi osatähtsuse muutmisel on paratamatult järelmõju mitmele teisele vahendile ning mis tahes kavandatud meetme ärajätmine eeldab ettepanekute kohandamist muudes valdkondades. Selleks et Euroopa Liidul õnnestuks saavutada paketi „Eesmärk 55“ seatud sihid ja vähendada õigeaegselt heitkoguseid vähemalt 55 %, on meil vaja kõiki neid vahendeid ja seda tasakaalu.

Paketis „Eesmärk 55“ tunnistatakse, et ELi kodanikele tuleb anda paremat teavet, taskukohaseid valikuvõimalusi ja sobivaid stiimuleid, et nad teeksid individuaalseid muudatusi, mis koosvõetult aitavad meil elada harmoonias keskkonna ja planeediga. Paketi rakendamisse kaasatakse tihedalt kõigist piirkondadest ja igas vanuses inimesi, näiteks Euroopa kliimapakti kaudu ja Euroopa tuleviku konverentsi raames kodanike paneelarutelude korraldamisega. Paketiga tunnistatakse ka CO₂-le hinna kehtestamise tulemuslikkust ning koondatakse kokku ettevõtete ja turgude majanduslik võimsus, et

viia majanduses ellu struktuursed muutused, mis tagavad meile vajalikud keskkonnahoidlikumad ja tervislikumad tooted ja teenused. Samuti võimaldab see pakett ELil kujundada pikaajalisi investeeringuid, juhtida turge ja jõustada uusi keskkonda säästvaid nõudeid. Just see kombinatsioon muudab ELi kliimanetraalsele tulevikule vastavaks.

Kliimamuutustega seotud probleemid nõuavad üleilmset reageerimist ning EL jätkab aktiivset koostööd oma partnerriikidega, et toetada kliimapööret ja energiasüsteemi ümberkujundamist kogu maailmas.

Komisjon on nüüd esitanud vajalikud ettepanekud, et EL saaks täita oma kohustused ja saavutada eesmärgid ning võtta tõeliselt omaks eesseisvad muutused. Kutsume Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles alustama täna esitatud ettepanekutega kiiresti seadusandlikku tööd ning tagama, et neid käsitletakse sidusa paketina, mille puhul austatakse ettepanekute mitmeid omavahelisi seoseid.

Murranguline kümnend on juba alanud. ELil on vaja paketi „Eesmärk 55“ poliitikavahendid võimalikult kiiresti paika panna, et saavutada 2030. aasta eesmärgid ja liikuda kindlalt selle suunas, et saada 2050. aastaks maailmas esimesena kliimanetraalseks.